

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

30. března 2023 *

„Řízení o předběžné otázce – Článek 267 SFEU – Článek 47 druhý pododstavec a čl. 48 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie – Právo na spravedlivý proces – Právo na presumpci neviny – Popis skutkového stavu v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v trestní věci – Prokázání spáchání určitých skutků, aby bylo možné podat Soudnímu dvoru přípustnou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Dodržování procesních záruk stanovených ve vnitrostátním právu pro rozhodnutí ve věci samé“

Ve věci C-269/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Specializiran nakazatelen sad (specializovaný trestní soud, Bulharsko) ze dne 21. dubna 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 21. dubna 2022, v řízení

IP,

DD,

ZI,

SS,

HYA,

za účasti:

Specializirana prokuratura,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení: M. Safjan (zpravodaj), předseda senátu, N. Piçarra a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: A. M. Collins,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: bulharština.

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za IP: H. Georgiev, advokat,
- za řeckou vládu: K. Boskovits, A. Magrippi a E. Tsaousi, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: F. Ronkes Agerbeek, M. Wasmeier a I. Zaloguein, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 267 SFEU a čl. 47 druhého pododstavce a čl. 48 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního řízení zahájeného proti IP, DD, ZI, SS a HYA pro účast na organizované zločinecké skupině.

Právní rámec

Bulharské právo

- 3 Nakazatelnou procesualen kodeks (trestní řád), ve znění použitelném na spor v původním řízení, stanoví, že každé rozhodnutí ve věci samé v trestních věcech musí být vydáno v souladu s několika procesními zárukami. Konkrétně články 247 až 253 tohoto řádu vyžadují, aby státní zástupce vznesl řádnou obžalobu, zatímco články 271 až 310 uvedeného řádu stanoví, že veškeré důkazy musí být shromážděny za účasti obhajoby, účastníci řízení musí být vyslechnuti, slovo k závěrečné řeči musí být uděleno obžalovanému a rozhodnutí musí být vyneseno po tajné poradě.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 4 Dne 19. června 2020 Specializirana prokuratura (specializované státní zastupitelství, Bulharsko) podalo obžalobu proti IP, DD, ZI, SS a HYA z účasti na organizované zločinecké skupině, jejímž cílem bylo, za účelem obohacení se, ilegální převádění státních příslušníků třetích států přes bulharské hranice a napomáhání k jejich neoprávněnému vstupu na bulharské území, jakož i přijímání a poskytování úplatků v souvislosti s těmito činnostmi. Mezi obžalovaným jsou i tři příslušníci pohraniční policie na letišti v Sofii (Bulharsko).
- 5 Specializované státní zastupitelství tvrdí, že dotyční státní příslušníci třetích zemí pobývali v Kyperské republice na základě studentských víz a cestovali letadlem z Kypru do Bulharska. Podle jeho názoru prováděli tři příslušníci pohraniční policie kontroly při přiletu uvedených státních příslušníků na letiště v Sofii a jejich vstup povolili v rozporu se svými pracovními

povinnostmi, a zejména povinnostmi vyplývajícími z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (Úř. věst. 2016, L 77, s. 1).

- 6 Předkládající soud vysvětluje, že ještě nepřistoupil k dokazování, zda jsou tvrzení specializovaného státního zastupitelství podložena písemnostmi ve spise. Ačkoliv existuje určitý stupeň pravděpodobnosti, že jsou tato tvrzení podložena, má tento soud za to, že je po shromáždění důkazů povinen vyslechnout účastníky řízení a zjistit skutkový stav, aby mohl určit, zda mohlo být porušeno nařízení 2016/399, jak tvrdí specializované státní zastupitelství. Pokud by předkládající soud po provedení tohoto zkoumání dospěl k závěru, že toto nařízení je použitelné, má za to, že by mohlo být užitečné požádat Soudní dvůr o výklad ustanovení uvedeného nařízení a Smlouvy o FEU.
- 7 Nicméně vzhledem k tomu, že předkládající soud měl obavy, že by se musel v případě, že by po takovém vymezení skutkového stavu podal Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, podle bulharského práva vyloučit z rozhodování ve věci, protože jinak by hrozilo, že jeho rozhodnutí, které má být vydáno ve věci samé, bude zrušeno, položil předkládající soud Soudnímu dvoru předběžnou otázku (věc C-609/21), jejímž cílem je v podstatě určit, zda unijní právo brání takovému vnitrostátnímu pravidlu.
- 8 Usnesením ze dne 25. března 2022, Prokázání věcné správnosti skutkových zjištění ve věci v původním řízení) (C-609/21, nezveřejněné, EU:C:2022:232), Soudní dvůr rozhodl, že článek 267 SFEU a čl. 94 první pododstavec písm. a) jednacího řádu Soudního dvora, nahlížené ve světle čl. 4 odst. 3 SEU a čl. 47 druhého pododstavce Listiny, musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu pravidlu, které ukládá soudům rozhodujícím v trestních věcech, aby se v případě, že rozhodují o skutkových zjištěních v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané Soudnímu dvoru, vyloučily z rozhodování ve věci, protože jinak hrozí, že rozhodnutí, které má být vydáno ve věci samé, bude zrušeno. Soudní dvůr dodal, že tyto soudy, jakož i jakýkoli jiný příslušný orgán musí od použití takového pravidla upustit.
- 9 V návaznosti na toto usnesení Soudního dvora si předkládající soud klade otázku, zda tím, že v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané Soudnímu dvoru má za prokázané, že obžalovaná osoba spáchala určité skutky, porušuje právo na presumpci neviny, stanovené v čl. 48 odst. 1 Listiny, a zda by jeho rozhodnutí, které má být vydáno ve věci samé v návaznosti na odpověď Soudního dvora, mohlo porušit právo na spravedlivý proces zaručené čl. 47 druhým pododstavcem Listiny.
- 10 Předkládající soud přitom uvádí, že právo na presumpci neviny a právo na spravedlivý proces, zakotvené v těchto ustanoveních Listiny, odpovídají totožným právům uvedeným v článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), a vysvětluje, že jeho otázky jsou založeny zejména na judikatuře Evropského soudu pro lidská práva týkající se tohoto článku 6, tedy judikatuře, kterou musí respektovat, neboť Bulharská republika je smluvní stranou EÚLP. Z této judikatury vyplývá, že obě tato práva jsou porušena, pokud soud při rozhodování o jiných než meritorních otázkách, zejména procesních otázkách, rozhodne nebo vyjádří předběžné stanovisko nebo předpojatou myšlenku k věci samé.
- 11 Předkládající soud nicméně upřesňuje, že za účelem prokázání spáchání skutků, které považuje za nezbytné k podání přípustné žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, zamýšlí uplatnit stejné procesní záruky, jaké stanoví trestní řád pro rozhodnutí ve věci samé.

- 12 Za těchto podmínek se Specializiran nakazatelen sad (specializovaný trestní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání čl. 47 druhý pododstavec Listiny, který stanoví požadavek spravedlivého procesu, a čl. 48 odst. 1 Listiny, v němž je zakotvena presumpce nevinny obžalovaného, podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU, v níž se určité skutky, kterých se dopustil obžalovaný, považují za prokázané, jestliže soud před podáním této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uplatnil veškeré procesní záruky požadované pro rozhodnutí ve věci samé?“

- 13 Dopisem ze dne 5. srpna 2022 Sofijski gradski sad (městský soud v Sofii, Bulharsko) informoval Soudní dvůr o skutečnosti, že v důsledku změny právních předpisů, která nabyla účinnosti dne 27. července 2022, byl Specializiran nakazatelen sad (specializovaný trestní soud) zrušen a od tohoto dne mu byly postoupeny některé trestní věci projednávané u posledně uvedeného soudu, včetně věci v původním řízení.

K předběžné otázce

- 14 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 267 SFEU, nahlížený ve světle čl. 47 druhého pododstavce a čl. 48 odst. 1 Listiny, vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní trestní soud před vydáním jakéhokoliv rozhodnutí ve věci samé měl při dodržení procesních záruk stanovených vnitrostátním právem za prokázané, že byly spáchány určité skutky, aby tak mohl Soudnímu dvoru podat přípustnou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 15 V tomto ohledu je třeba připomenout, že předkládající soudy tím, že v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vylíčí skutkový a právní rámec věci v původním řízení, pouze splňují požadavky vyplývající z článku 267 SFEU a článku 94 jednacího řádu, a splňují tak požadavek spolupráce vážící se k mechanismu předběžných otázek, aniž lze mít za to, že právo na spravedlivý proces zakotvené v čl. 47 druhém pododstavci Listiny nebo právo na presumpci nevinny zaručené jejím čl. 48 odst. 1, bylo samo o sobě porušeno (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. července 2016, Ogňanov, C-614/14, EU:C:2016:514, body 22 a 23).
- 16 Tentýž závěr je třeba učinit v případě, že předkládající trestní soud má za to, že aby nezpůsobil nepřípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou má v úmyslu podat Soudnímu dvoru před vydáním jakéhokoliv rozhodnutí ve věci samé, musí mít předběžně spáchání určitých skutků za prokázané, ačkoliv by to v této fázi řízení nebylo nutné, pokud by se nerozhodl podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 17 Okolnost, že předkládající soud musí ve fázi řízení o předběžné otázce mít spáchání určitých skutků za prokázané, totiž sama o sobě neznamená porušení práva na spravedlivý proces nebo práva na presumpci nevinny, neboť – jak vyplývá v projednávané věci z vysvětlení poskytnutých předkládajícím soudem – dotčným soudu nic nebrání v tom, aby v této fázi uplatnil všechny procesní záruky stanovené jeho vnitrostátním právem tak, aby zajistil dodržování jak práva na spravedlivý proces, tak práva na presumpci nevinny.
- 18 Toto posouzení není zpochybněno judikaturou Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 6 EÚLP, kterou zmiňuje předkládající soud.

- 19 V tomto ohledu je třeba připomenout, že jak vyplývá z vysvětlení k Listině základních práv (Úř. věst. 2007, C 303, s. 17), čl. 47 první a druhý pododstavec Listiny, který zakotvuje právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, odpovídá právu na spravedlivý proces, jak vyplývá zejména z čl. 6 odst. 1 EÚLP, zatímco čl. 48 odst. 1 Listiny týkající se presumpce nevinny odpovídá čl. 6 odst. 2 a 3 EÚLP. Z toho plyne, že v souladu s čl. 52 odst. 3 Listiny je třeba pro účely výkladu článků 47 a 48 Listiny zohlednit článek 6 EÚLP jakožto minimální úroveň ochrany [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. září 2019, AH a další (Presumpce nevinny), C-377/18, EU:C:2019:670, bod 41 a citovaná judikatura, a ze dne 4. prosince 2019, H v. Rada, C-413/18 P, nezveřejněný, EU:C:2019:1044, bod 45 a citovaná judikatura].
- 20 Jak připouští předkládající soud, judikatura Evropského soudu pro lidská práva, uvedená v jeho žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, se vztahuje na situace, v nichž Evropský soud pro lidská práva konstatoval porušení článku 6 EÚLP z důvodu, že soudci, kteří měli rozhodnout o jiných otázkách než otázkách týkajících se věci samé, jako jsou procesní otázky nebo otázky týkající se pravomoci, vyjádřili v rozporu s právem na spravedlivý proces nebo s právem na presumpci nevinny předběžné stanovisko nebo předpojatou myšlenku k věci samé, zejména pokud jde o spáchání určitých skutků vytykaných obžalované osobě nebo vinu této osoby.
- 21 Nicméně z údajů poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že aby bylo možné považovat spáchání určitých skutků ve věci v původním řízení za prokázané, což považuje tento soud za nezbytné k tomu, aby mohl podat přípustnou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, nemá výše uvedený soud v projednávaném případě v úmyslu vyjádřit předběžné stanovisko nebo předpojatou myšlenku k věci samé, ale rozhodnout o těchto skutcích za současného uplatnění procesních záruk stanovených vnitrostátním právem pro rozhodnutí ve věci samé.
- 22 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že článek 267 SFEU, nahlížený ve světle čl. 47 druhého pododstavce a čl. 48 odst. 1 Listiny, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vnitrostátní trestní soud před jakýmkoli rozhodnutím ve věci samé měl při dodržení procesních záruk stanovených vnitrostátním právem za prokázané, že byly spáchány určité skutky, aby mohl Soudnímu dvoru podat přípustnou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

K nákladům řízení

- 23 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Článek 267 SFEU, nahlížený ve světle čl. 47 druhého pododstavce a čl. 48 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie,

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání tomu, aby vnitrostátní trestní soud před jakýmkoli rozhodnutím ve věci samé měl při dodržení procesních záruk stanovených vnitrostátním právem za prokázané, že byly

spáchány určité skutky, aby mohl Soudnímu dvoru podat přípustnou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Podpisy